

سرشناسه: رضائی، معصومه، ۱۳۶۱ -

عنوان و نام پدیدآور: مدیریت اسلامی در نهج البلاغه / مؤلف معصومه رضائی.

مشخصات نشر: کاشان: مرسل، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.

شابک: 978-964-972-230-6

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: علی بن ابی طالب (علیه السلام)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- مدیریت

موضوع: مدیریت (اسلام)

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ / BP۲۳۲

رده بندی دهی: ۲۹۷/۶۵۸

شماره کاتالوژی ملی: ۲۴۹۱۰۷۲

■ مدیریت اسلامی در نهج البلاغه

■ معصومه رضائی

■ آماده سازی متن: واحد فنی و تحقیقات انتشارات مرسل

■ طراح جلد: مصطفی توفیقی

■ چاپ اول / ۱۳۹۰ / ۱۰۰۰ نسخه

■ لیتوگرافی: آفتاب

■ چاپخانه: نهضت

■ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۲-۲۳۰-۶

■ حق چاپ محفوظ است.

■ قیمت: ۲۵۰۰ تومان

انتشارات مرسل

ناشر برگزیده

مجموعه مین و بیست و سومین
نمایشگاه بین المللی کتاب تهران

www.morsalpub.com

ص پ: ۸۷۱۳۵/۱۳۳۵

تلفکس: ۰۳۶۱-۴۴۵۴۵۱۳ همراه: ۰۹۱۳ ۱۶۱ ۳۵۴۴

۰۲۱-۸۸۹۴۰۳۰۳

پخش: تهران - پکتا

www.adinebook.com

فروش اینترنتی:

www.iketab.com

مدیریت اسلامی

در نج البلاغ

مؤلف:

معصومه رمضان

انتشارات مرسل

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار.....
	فصل اول: کلیات
۱۲	 مقدمه
۱۲	 مفهوم و تعریف مدیریت
۱۵	 ضرورت مدیریت
۱۶	 سبک و روش مدیریت
۱۸	 مکاتب مدیریت
۱۸	 مدیریت علمی
۲۱	 مدیریت اداری
۲۵	 بوروکراسی
۲۶	 نهضت روابط انسانی
۲۹	 مدیریت سیستمی
۳۳	 مدیریت اقتضایی

فصل دوم: مدیریت اسلامی

۳۶	 مقدمه
۳۶	 بخش اول: وظایف و ارکان مدیریت
۳۷	 ۱. تعیین هدف

۲.	برنامه‌ریزی.....	۳۸
۳.	تصمیم‌گیری.....	۳۹
۴.	سازماندهی و تقسیم کار.....	۴۱
۵.	کنترل.....	۴۲
۶.	ارزشیابی.....	۴۳
۷.	آینده‌نگری و پیش‌بینی.....	۴۵
بخش دوم: ویژگی‌های مدیریت.....		
۴۶	الف - ویژگی‌های فردی و شخصیتی.....	۴۷
۵۹	ب - ویژگی‌های رفتاری و سازمانی.....	۵۹
بخش سوم: بیماری‌های مدیریت.....		
۷۷	فصل سوم: بحث و نتیجه‌گیری.....	۷۷
تمایزهای زیربنایی مدیریت اسلامی و غیراسلامی.....		
۸۸	فهرست منابع.....	۹۶

پیشگفتار

مدیریت از اصول اساسی و جزء جدایی‌ناپذیر هر نظام (از خرد تا کلان و خانواده تا جامعه) می‌باشد که در طول سال‌ها به صورت‌های مختلف ارائه شده و از جنبه‌های گوناگون مورد توجه قرار گرفته است. درواقع نگاهی به سبک‌ها و مکاتب مختلف مدیریتی نشان می‌دهد که صاحب‌نظران این عرصه هر یک بر بعدی خاص از ابعاد مدیریت تمرکز کرده‌اند و در بسیاری موارد، برخی از ابعاد مورد غفلت قرار گرفته است.

درواقع با وجود بروز مکاتب مختلف و دیدگاه‌های گوناگون، هنوز هم سیستمی کامل که توانسته باشد عناصر مختلف را در هم آمیخته و نظامی جامع و دقیق از نیازهای انسان، اهداف مختلف و سرمایه‌های مادی و انسانی تشکیل دهد، یافت نمی‌شود. این در حالی است که پیرو مکتبی هستیم که مدعی است جامع‌ترین ایدئولوژی و کامل‌ترین دستورات را دربردارد. آیا به‌راستی دلیل این امر چیست؟

در اینکه مکتب اسلام، مکتب انسانیت، سعادت و کمال می‌باشد، شکی نیست. ولی آیا می‌توان پذیرفت چنین مکتبی تاکنون نتوانسته نیاز انسان به تشکیل و مدیریت جامعه اسلامی را برطرف سازد؟

با کمی تأمل درمی‌یابیم که با وجود سفارشات متعدد و روایات

فراوان مبنی بر پیگیری و مداومت بر کسب علم، مسلمانان در قبال این وظیفه دینی خود، کوتاهی نموده و با اتکا بر منابع غیراسلامی که با نقصان توجه به وحدت و یگانگی خداوند و بازگشت الی الله مواجه هستند، در فقدان آگاهی از یک مکتب مدیریت جامع و عمیق به سر برده‌اند.

آیا زمان آن فرا نرسیده است تا با نگاهی ژرف و عمیق متون اسلامی خود را مورد مطالعه قرار داده و با بررسی موشکافانه، نکات پنهان و ناگفته آن را آشکار ساخته، بسیاری از مسائلی را که در فرایند مدیریت در جامعه با آن مواجه هستیم، برطرف سازیم؟

از سوی دیگر آنچه مسلم است اینکه، تاکنون تلاش‌های بسیاری برای تدوین یک نظریه جامع برای مدیریت صورت گرفته است. اما همه این تلاش‌ها بی‌پاسخ مانده و همواره بخشی از واقعیت‌ها نادیده انگاشته شده است. در حالی که اگر این تلاش‌ها، در قالب نظام جامع و جهانی اسلام و با تکیه بر منابع اسلامی و با کاتالیزورسازی تعصبات غیراسلامی صورت می‌گرفت، می‌توانستیم نظریه‌ای تدوین کنیم که در عین حال که همه جنبه‌های یک نظام را به‌برسندی در هم آمیزد، پاسخگوی نیاز انسان و راهنمای وی به سوی سعادت و کمال باشد.

متون اصیل دینی ما همچون قرآن و نهج البلاغه و احادیث و روایات می‌تواند بهترین راهگشا برای این امر باشد. اما به دلیل اینکه بررسی و تحلیل همه این منابع کاری بس دشوار و خارج از توان می‌باشد و از آنجا که امام علی علیه السلام در جهان به عنوان الگوی بزرگ رهبری و پیشوای عدالت‌گستر شناخته شده‌اند، در این نوشتار به منظور تدوین نظام مدیریت اسلامی، کتاب ارزشمند «نهج البلاغه» برای

این منظور مدنظر قرار گرفت.

کتاب حاضر شامل سه فصل می باشد:

در فصل اول به کلیاتی درباره مدیریت پرداخته شده است. در این راستا تعاریفی از مدیریت به طور کلی، مدیریت اسلامی، لزوم و ضرورت وجود مدیریت، سبک و مکاتب مختلف مدیریتی ارائه گردیده است.

در فصل دوم که به ارائه مبحث اصلی کتاب یعنی مدیریت اسلامی پرداخته، تلاش شده است تا ابعاد مختلف مدیریت مورد بررسی قرار گیرد و به منظور تصدیق مطالب، فراهایی از کتاب ارزشمند نهج البلاغه ارائه شده است. در این فصل در ابتدا ارکان و وظایفی که مدیر جامعه مسلمان باید مدنظر داشته باشد، ارائه گردیده است. پس از آن ویژگی های مدیریت مورد توجه قرار گرفته و در پایان به ذکر آفات و بیماری هایی که سمت مدیریت ممکن است برای فرد به همراه داشته باشد، پرداخته شده است.

در فصل سوم تلاش شده است تا در جمع بندی مطالبی که بیان شده، تمایزها و تفاوت های زیربنایی و اساسی که بین مدیریت اسلامی و سایر مکاتب مدیریت وجود دارد، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد.

در پایان از همه کسانی که بنده را در این امر یاری نموده اند، به ویژه اساتید گرانقدرم خانم دکتر صمدی، خانم دکتر عدلی و خانم دکتر فرهمندپور، و دوست عزیزم خانم علمشاهی صمیمانه تشکر و قدردانی می نمایم. و پیشاپیش از همه دوستانی که با ارائه انتقادات و پیشنهاد های سازنده شان بنده را در امر بهبود این اثر یاری خواهند

نمود، کمال تشکر را دارم.

امید است تا با یاری خداوند متعال و دعای حضرت ولیعصر علیه السلام گامی در جهت تحقق مدیریت صحیح و ناب اسلامی برداشته شود و بخشی از وظیفه دینی و انسانی نسبت به دین مبین اسلام ادا گردد.

من الله التوفیق

معصومه رضائی